

Landsorganisasjonen i Norge
Youngsgt.11

0181 OSLO

Vår sak nr: 2013-AR-00085 FRO

Arkivnr: 011

08/03/2013

HØRING - NOU 2013:3 PENSJONSLOVENE OG FINANSTILSYNETS HØRINGSNOTAT 8. JANUAR 2013

Vi viser til Finansdepartementets høringsbrev og tilhørende notater av 11.1.2013, samt skisse til hørings svar fra LO datert 29.1.2013.

NTL vil i det følgende kommentere noen av forslagene som fremmes samt kommentere LOs utkast til hørings svar. For øvrig viser vi til våre innspill vårt hørings svar behandling av NOU 2012:13 Pensjonslovene. NTL vil også kommentere den form utredningen har fått. NTL ønsker at LO innarbeider våre merknader i høringen til departementet.

NTL støtter i hovedsak LO sine dissenser i utredningen, slik de kommer til uttrykk gjennom mindretallsmerknader fra Gjelsvik.

NTL mener utredningen legger for stor vekt på situasjonen for pensjonsinnretningene og støtter mindretallets merknader omkring dette. Vi støtter LOs påpekning i utkastet til høring av at livselskapene har satt for lav premie for å dekke opp levealdersrisikoen og at de selv i større grad må bære belastningen for dette.

NTL er enige med mindretallet i at når det gjelder konvertering av pensjonskapital burde utredningen vise beregningseksempler som synliggjør hvordan konverteringen er tenkt å virke og mulige resultater gitt ulike forutsetninger. Det er viktig å synliggjøre effekter og konsekvenser av de forslag som fremmes, og i hvilken grad forslagene har positive konsekvenser for foretak, arbeidstakere og fripoliseinnehavere, og ikke bare positive effekter for pensjonsinnretningenes soliditet.

LO støtter i sitt utkast til høringsuttalelse banklovkommissjonens tolkning av grunnlovsvernet. NTL er enige i at grunnlovsvernet må forstås slik at verdien av rettigheter opptjent før vedtak av ny lov om tjenestepensjon og inntil ny pensjonsplan er etablert skal være omfattet av grunnlovsvernet. Det kan imidlertid synes som om forslagene til regler for videreføring av eksisterende rettigheter ikke fullt ut sikrer denne verdien.

NTLs medlemmer i privat sektor, som ikke er omfattet av offentlig tjenestepensjon, har i de fleste tilfeller en tariffestet ytelsesbasert tjenestepensjonsordning. Utredningen fra banklovkommissjonen viser at ansatte med opptjening i tidligere ordning kan få et lavere pensjonsnivå ved uttak av pensjon etter overgang til ny tjenestepensjon dersom de har få år igjen til full opptjening. Det er derfor viktig for NTL at regelverket gir tariffpartene mulighet til å

avtale ordninger som i størst mulig grad ivaretar en videreføring av nivået på tjenestepensjonene. Det må også gjennomføres en utredning om eventuelle nye ytelses ordninger så raskt som mulig for å avklare tariffpartenes alternativer ved forhandlinger om overgang til ny pensjonsordning. Et eventuelt alternativ bør foreligge i løpet av kort tid og før alle ytelsesordninger er konvertert. NTL ser at virksomheter som i dag har ytelsesbaserte ordninger etter modell fra offentlig sektor kan ønske å få videreført disse. De bør gis mulighet for dette innen for regler for ytelsespensjon.

Et mindretall i kommisjonen har foreslått at det skal være mulig å lukke ordningen for arbeidstakere som har 15 år eller mindre igjen til pensjonsalder. Det er også foreslått at det skal være mulig å oppregulere pensjonskapital med individuell lønnsvekst for alle som har opptjening i gammel ordning.

Det er viktig for NTL at endring av regler for tjenestepensjoner i så liten grad som mulig i seg selv skal svekke medlemmenes framtidig pensjonsnivå. Vi støtter derfor forslaget om å gi mulighet for oppregulering av pensjonskapitalen også for pensjon opptjent før overgang til regler i tjenestepensjonsloven.

NTL mener at en hensiktsmessig måte å verne arbeidstakernes pensjonsrettigheter i eksisterende ordning kan være om disse lukkes og videreføres etter dagens regler. Det bør være en målsetting at så mange ordninger som mulig kan videreføres for den som har mindre enn 15 år igjen til pensjonsalder. Vi mener at allerede lukkede ordninger også bør kunne videreføres for forsikrede som er yngre enn dette, og at regelverket må gi åpning for slike tilpasninger.

Det er viktig for NTL at kvinner og menn skal ha like rettigheter knyttet til tjenestepensjoner. Ulik forventet levealder skaper imidlertid utfordringer for beregning av kjønnsnøytral premie. I bedriftsvise ordninger som omfatter få ansatte vil dette problemet være spesielt tydelig. Dersom det for kvinner og menn innbetales samme premie vil de ved tidspunkt for uttak av pensjon ha lik pensjonsbeholdning. Denne skal så fordeles som årlig pensjon over deres forventede levetid. Kvinner vil i da få en lavere årlig pensjon enn menn siden deres forventende levealder er lengre enn deres mannlige kolleger. Dette problemet kan løses ved at en bruker et gjennomsnittlig delingstall for kvinner og menn.

Utredningen viser i tillegg at det ikke bare er utfordringer knyttet til levealderforskjeller mellom kjønn, men også mellom arbeidstakere i ulike bransjer. Dersom det skal velges ett standard delingstall etter modell fra folketrygden vil det bli et spørsmål hvordan dette skal beregnes om hvem som skal inngå i en slik beregning. NTL mener dette spørsmålet må utredes nærmere. Det er viktig for NTL at pensjonsytelsene for kvinner og menn skal være like. Regler for innbetaling av premie må tilpasses dette.

Hovedproblemet i dagens ordninger er at beregninger foretas på den enkelte virksomhet. Dette skaper problemer for overføring av pensjonsrettigheter fra en virksomhet til en annen. I offentlig sektor sikrer overføringsavtalen mobilitet for arbeidstakerne mellom ulike offentlige arbeidsgivere. I privat sektor utstedes det fripoliser ved skifte av arbeidsgiver, noe som har svekket den samlede verdien av pensjonsopptjeningen for mange. NTL er enige med LO i at brede pensjonsordninger vil gjøre det lettere å overføre pensjonsrettigheter ved skifte av arbeidsgiver. Slike ordninger vil også gjøre det lettere omfordele pensjonsmidler mellom kjønn og bransjer slik at en kan ha kjønnsnøytrale premier. Den omleggingen vi nå ser av tjenestepensjoner i privat sektor, understreker behovet for å få på plass brede pensjonsordninger også i privat sektor.

NTL mener at tjenstepensjonsordninger er en viktig del av de avtalte lønns og arbeidsvilkårene. Vi støtter forslag om at det utredes hvordan man kan legge til rette for økt tariffesting og bredere pensjonsordninger, for eksempel gjennom skattesystemet, alternative regnskapsregler eller lignende.

Avslutningsvis føler NTL behov for å kritisere utredningens form. NTL er kritisk til at det er vanskelig å sette seg inn og fullt ut forstå innholdet i de forslagene som banklovkommissjonen har fremmet. Dokumentet og også selve lovteksten har et tungt og lite tilgjengelig språk. Det henvises stadig til andre dokumenter, som for eksempel tidligere utredninger, uten at innholdet er sitert direkte. Dette gjør det vanskelig å se helheten i forslagene som fremmes, og vi registrerer at personer med god kunnskap om pensjoner kan forstå forslagene på forskjellige måter. Temaet er i seg selv svært komplisert, men det gjør det enda viktigere at utredningen og lovteksten skrives på en pedagogisk og forståelig måte.

NTL mener utredningens komplekse form kan være med på å svekke mulighetene for en forsvarlig behandling av omfattende endringer i regler for tjenstepensjoner med konsekvenser for brede grupper av arbeidstakere i Norge. Utredningen framstår som tilgjengelig kun for eksperter og vi registrer at ingen av våre organisasjonsledd har levert innspill til denne høringen.

Med hilsen
NORSK TJENESTEMANNSLAG

Fredrik Oftebro